

Informacja o poziomie i strukturze minimum socjalnego w 2025 r.

(na podstawie danych średniorocznych)

Celem opracowania jest prezentacja wartości i struktury minimum socjalnego dla warunków cenowych panujących w 2025 roku. Szacunki opracowano na podstawie średniorocznych notowań cen udostępnionych przez Główny Urząd Statystyczny. Minimum socjalne to model konsumpcji niezamożnych gospodarstw domowych. Zakres i poziom zaspokajanych potrzeb winny umożliwiać każdej osobie reprodukcję sił życiowych, posiadanie i wychowanie potomstwa oraz utrzymanie więzi społecznych.¹ Minimum socjalne ma wielorakie zastosowanie: jest punktem odniesienia w analizach i działaniach instytucji publicznych (np. wymiar sprawiedliwości, urzędy skarbowe, uczelnie wyższe) czy prywatnych (np. banki, NGO).

Tabela 1. Zmodyfikowane minimum socjalne (średniorocznie w 2025 r., w zł)

Wyszczególnienie	Gospodarstwa pracownicze						Gospodarstwa emeryckie	
	1-osobowe	2-osobowe	3-osobowe	3-osobowe	4-osobowe	5-osobowe	1-osobowe	2-osobowe
	(M + K)/2	M+K	M + K + DM	M + K + DS	M + K + DM + DS	M + K + DM + 2 x DS	(M + K)/2	M + K
Żywność	502,89	1 005,79	1 404,02	1 523,08	1 921,31	2 438,60	480,63	961,25
Mieszkanie	739,04	1 076,15	1 469,44	1 469,44	1 866,87	2 263,85	739,04	1 076,15
- użytkowanie mieszkania i n. energii	642,32	957,85	1 333,78	1 333,78	1 695,36	2 051,79	642,32	957,85
- wyposażenie	96,72	118,30	135,66	135,66	171,51	212,06	96,72	118,30
Edukacja	36,51	73,02	136,97	292,23	356,18	611,90	0,00	0,00
Kultura i rekreacja	195,38	292,26	378,29	389,62	475,65	573,00	171,33	267,74
Odzież i obuwie	76,95	153,90	220,81	222,51	289,42	358,03	60,40	120,80
Ochrona zdrowia	63,00	119,90	175,58	181,20	236,88	298,18	137,74	269,37
Higiena osobista	61,15	118,97	140,18	172,92	194,95	249,12	49,82	96,31
Transport i łączność	127,97	228,88	583,57	600,18	600,18	616,79	134,14	228,29
Pozostałe wydatki	144,23	214,82	270,53	291,07	297,07	296,38	141,85	211,39
Razem	1 947,12	3 283,69	4 779,39	5 142,25	6 238,51	7 705,85	1 914,95	3 231,30
- na 1 osobę	1 947,12	1 641,85	1 593,13	1 714,08	1 559,63	1 541,17	1 914,95	1 615,65

Symbole: M – mężczyzna w wieku 25-60 lat, K – kobieta w wieku 25-60 lat, (M + K)/2 – wydatki na poziomie średniej arytmetycznej dla gospodarstwa mężczyzny i kobiety, DM – dziecko młodsze w wieku 4-6 lat, DS – dziecko starsze w wieku 13-15 lat. W przypadku gospodarstw emeryckich symbole M i K oznaczają odpowiednio mężczyznę i kobietę w wieku powyżej 60 lat. N. energii – nośniki energii.

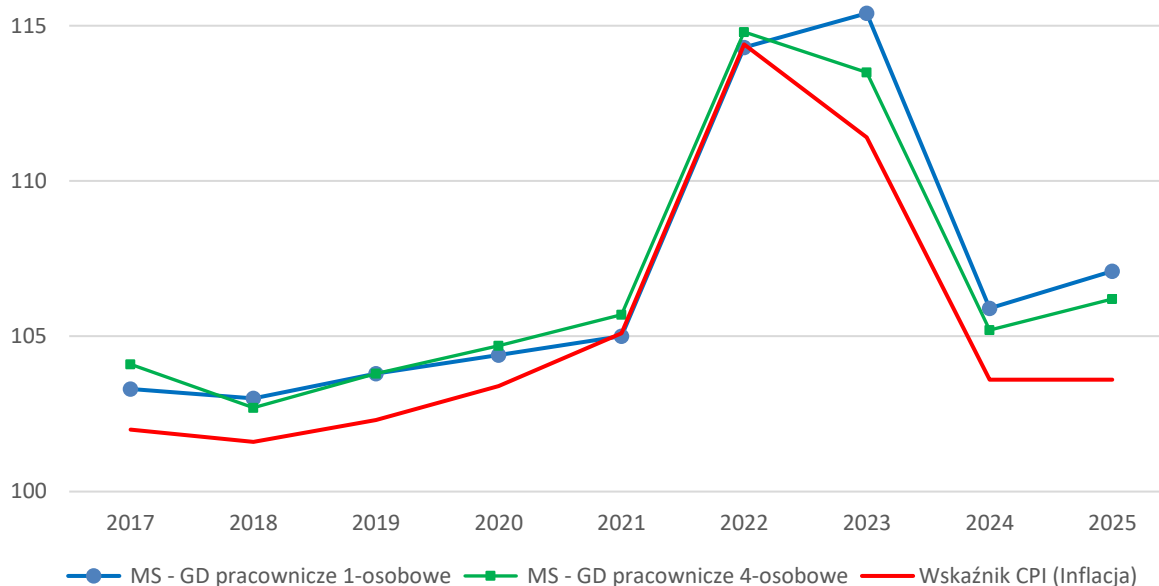
Źródło: obliczenia IPiSS na podstawie danych GUS.

W 2025 r. wartość minimum socjalnego wyniosła: 1 947,12 zł dla osoby gospodarującej samotnie w wieku produkcyjnym oraz 1 914,95 zł dla osoby w wieku emeryckim (tabela 1).

¹ GUS posługuje się wartościami minimum socjalnego do wyznaczania tzw. sfery niedostatku, nie będącej sferą ubóstwa (por. GUS 2025, s. 45).

W gospodarstwie rodziców z dzieckiem starszym minimum socjalne wyniosło 5 142,25 zł. Dla rodziny z trójką dzieci wartość minimum oszacowano na 7 705,85 zł.

Wykres 1. Dynamika minimum socjalnego na tle wskaźnika CPI, lata 2017–2025

Źródło: opracowanie własne.

Do zewnętrznych uwarunkowań ekonomicznych gospodarstw domowych należała sytuacja na rynku pracy. Stabilna i niska stopa bezrobocia rejestrowanego (5,1% na koniec 2023 r. oraz 2024 r.) wzrosła w 2025 r. do 5,7%. Zwiększyła się także liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych: na koniec 2025 r. było to 887,9 tys. osób, czyli o ponad 100 tys. osób więcej niż w 2024 r. Przeciętne wynagrodzenie brutto w gospodarce narodowej na koniec IV kwartału 2025 r. wyniosło 9 197,79 zł. W relacji do wartości z 2024 r. był to wzrost nominalny o 8,5%, realny zaś o 5,9% (por. GUS 2025 b).

Co do zasady, szacunki minimum socjalnego w latach 2017 - 2025 miały wyższą dynamikę niż wskaźnik inflacyjny (por. wykres 1). W 2025 r. średnioroczny wzrost cen konsumpcyjnych (inflacji) utrzymał się na poziomie 3,6%. Wartości minimum socjalnego w 2025 r. wzrosły od 6,0% (gospodarstwo rodziców z 1 dzieckiem młodszym lub starszym) do 7,1% (osoba samotna w wieku produkcyjnym). Największy wpływ na wzrost wartości minimum socjalnego wywarły opłaty za użytkowanie mieszkania oraz wyższa wycena artykułów żywnościowych.

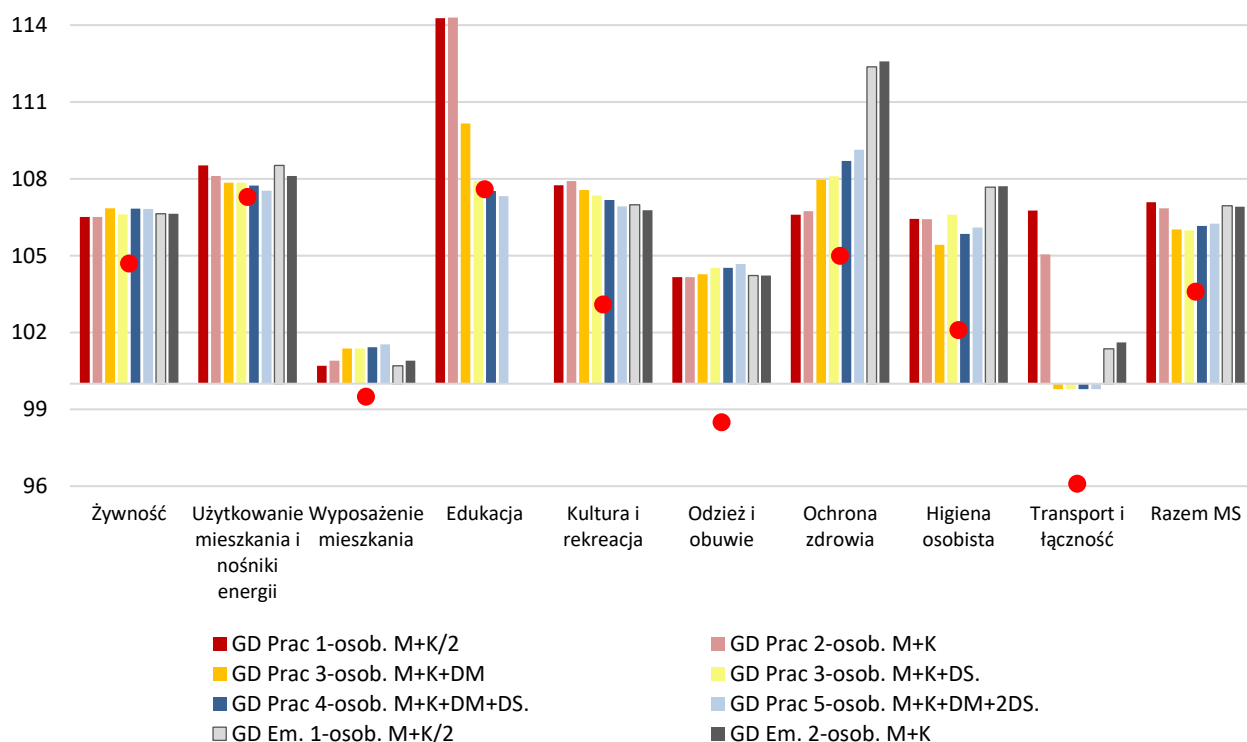
Modelowe koszty za użytkowanie mieszkania i nośniki energii wzrosły od 7,5% (gospodarstwo 5-osobowe) do 8,5% (gospodarstwo osoby samotnej), przy nieco niższym poziomie wskaźnika CPI (7,3%).² Wartości koszykowe potrzeb żywnościowych w 2025 r.

² W minimum socjalnym modelowym mieszkaniem jest wspólnota mieszkaniowa. Opłaty za taki lokal (obejmujące m. in. czynsz, koszty remontów itd.) wzrosły od 8,6% (gospodarstwa 1-osobowe) do 8,9% (gospodarstwa 5-osobowe), przy niższym wskaźniku CPI (4,3%). Wydatki za nośniki energii wzrosły od 6,6% w gospodarstwie 5-osobowym do 8,5% w gospodarstwie 1-osobowym, przy wskaźniku CPI na poziomie 7,5%.

sięgały od 6,5% (gospodarstwa pracownicze bez dzieci) do 6,9% (rodzina z dzieckiem młodszym), przy wskaźniku CPI o wartości 4,7%. Na tę różnicę wpłynęły częściowo niezbędne korekty techniczne (zmiana wagi niektórych reprezentantów produktów).

Modelowe potrzeby w zakresie kultury i rekreacji wzrosły od 6,8% w 2-osobowym gospodarstwie emeryckim do 7,9% w 2-osobowym gospodarstwie pracowniczym, przy niższym (3,1%) wskaźniku CPI. W zakresie transportu i łączności, w rodzinach z dziećmi koszty te nieco spadły (-0,2%), co koresponduje poniekąd z niską wartością wskaźnika CPI dla transportu (-3,9%). Z kolei w pracowniczym gospodarstwie osoby samotnej wzrost był najwyższy (6,8%), przy niższym wskaźniku CPI dla łączności (3,6%). W wydatkach na edukację zwraca uwagę wysoka dynamika w gospodarstwach pracowniczych bez dzieci (14,3%): podobnie jak w 2024 r. wynika to z wzrostu opłat za kursy dla dorosłych. W gospodarstwach z dziećmi wydatki te rosły od 7,3% (rodzina z trójką dzieci) do 10,2% (rodzina z dzieckiem młodszym), przy zbliżonej wartości wskaźnika CPI (7,6%).

Wykres 2. Dynamika wybranych potrzeb w minimum socjalnym w 2025 r. na tle wskaźnika CPI (2024 r. = 100)

Symbole: GD – gospodarstwo domowe, GD prac. – pracownicze gospodarstwo domowe, GD em. - emeryckie gospodarstwo domowe, DM – dziecko młodzie w wieku 4-6 lat, DS – dziecko starsze w wieku 13-15 lat.

Uwaga: wskaźnik CPI dla transportu wynosił 96,1, a dla łączności 103,8.

Źródło: opracowanie własne.

W zakresie ochrony zdrowia wydatki modelowe wzrosły najbardziej u gospodarstw emeryckich (12,4 – 12,6%) a najslabiej u gospodarstw pracowniczych bez dzieci (6,6 – 6,7%) przy wskaźniku CPI na poziomie 5%. Wydatki modelowe na higienę osobistą wzrosły od 5,4% (rodzice z dzieckiem młodszym) do 7,7% (gospodarstwa emeryckie) przy niższym wskaźniku

CPI (2,1%). W zakresie odzieży i obuwia, mimo wskaźnika CPI wskazującego na spadek cen (-1,5%), wycena tych potrzeb wzrosła od 4,2% (gospodarstwa bez dzieci) do 4,7% (gospodarstwo z trójką dzieci na utrzymaniu).

Wzrost koszykowych wydatków na wyposażenie mieszkania wynosił od 0,7% (gospodarstwa 1-osobowe) do 1,5% (gospodarstwo 5-osobowe) przy wskaźniku CPI wskazującym na stabilizację cen (-0,5%).

Tabela 2. Struktura minimum socjalnego (średniorocznie w 2025 r., w %)

Wyszczególnienie	Gospodarstwa pracownicze						Gospodarstwa emeryckie	
	1-osobowe	2-osobowe	3-osobowe	3-osobowe	4-osobowe	5-osobowe	1-osobowe	2-osobowe
	(M + K)/2	M + K	M + K + DM	M + K + DS.	M + K + DM + DS	M + K + DM + 2 x DS	(M + K)/2	M + K
Żywność	25,8	30,6	29,4	29,6	30,8	31,6	25,1	29,7
Mieszkanie:	38,0	32,8	30,7	28,6	29,9	29,4	38,6	33,3
- użytkowanie mieszkania i n. energii	33,0	29,2	27,9	25,9	27,2	26,6	33,5	29,6
- wyposażenie	5,0	3,6	2,8	2,6	2,7	2,8	5,1	3,7
Edukacja	1,9	2,2	2,9	5,7	5,7	7,9	0,0	0,0
Kultura i rekreacja	10,0	8,9	7,9	7,6	7,6	7,4	8,9	8,3
Odzież i obuwie	4,0	4,7	4,6	4,3	4,6	4,6	3,2	3,7
Ochrona zdrowia	3,2	3,7	3,7	3,5	3,8	3,9	7,2	8,3
Higiena osobista	3,1	3,6	2,9	3,4	3,1	3,2	2,6	3,0
Transport i łączność	6,6	7,0	12,2	11,7	9,6	8,0	7,0	7,1
Pozostałe wydatki	7,4	6,5	5,7	5,7	4,8	3,8	7,4	6,5
Razem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Źródło: opracowanie własne. Symbole jak w tabeli 1.

Opracował: dr Piotr Kurowski

Bibliografia

Deniszczuk, L., Kurowski, P., Styrz, M., 2007. *Progi minimalnej konsumpcji gospodarstw domowych wyznaczone metodą potrzeb podstawowych. Rodzaje, oszacowania i zastosowania polityce społecznej*. Warszawa: IPiSS.

Golinowska, S., Kurowski, P., 2018. Koszykowe linie ubóstwa. W: S. Golinowska, *O polskiej biedzie w latach 1990-2015. Definicje, miary, wyniki*. Warszawa: WN Scholar.

GUS 2025 a. *Ubóstwo w Polsce w latach 2023 i 2024*. Analizy statystyczne. Warszawa: GUS. Dostęp: <https://publikacje.new.stat.gov.pl/portal-publikacje/ubostwo-w-polsce-w-latach-2023-i-2024>

GUS, 2025 b. *Kwartalne wskaźniki makroekonomiczne*. Warszawa: GUS, dostępne na <https://stat.gov.pl/wskazniki-makroekonomiczne/>.

Kurowski, P., 2022. Rola minimum socjalnego i minimum egzystencji w Polsce w ujęciu historycznym. *Polityka Społeczna*, nr 23T, s. 37–44.